

SLOVENE

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inserate sprejema upravnništvo v Katol. Tiskarni Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopis se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-niških ulicah št. 2, I, 17.

Izhajava vsak dan, izvenredne nedelje in praznike ob pol 6. uri popoldne.

Štev. 120.

V Ljubljani, v četrtek, 28. maja 1903.

Letnik XXXI.

„Gospodarska škodljivost klerikalizma“.

V vseh tonovih načinih slavi liberalno časopisje »zmago republike« na Francoskem. »Combes je rešil ljudstvo klerikalnih pijavk«, »klerikalizem bi bil uničil narodno premoženje francosko« itd. se piše v enomer, in človek bi res mislil, da se bodo za Francosko zdaj odprli zlati viri, ko so se preganili samostani.

A količjak resen račun nam kaže ravno nasprotno.

Ako računamo, da porabi povprek vsak menih po 2 franka na dan (kar je vsekako previsoko računano), znaša to na leto 116-8 milijonov frankov. Po uradnih poročilih je bilo preskrbljenih v teh samostanih 250 000 bolnikov, starčkov in sirot. Ako se računa za zdravljenje vsakega izmed teh, za katere bo morala sedaj seveda država skrbeti, 500 frankov na leto, znaša to 125 milijonov frankov.

V samostanih se je zastoj šolalo 1.600.000 otrok. Ti pač seveda zopet na državo. Če računamo šolske izdatke za vsakega otroka po 30 frankov na leto, nam da to vsoto 48 milijonov. K temu računa vlada sama že, da bo treba šolskih poslopij za 37 milijonov frankov.

Ti stroški torej znašajo že 330 milijonov, kateri so ukradeni iz žepov davkoplačevalcev. O kakem dobičku torej ni govora. Pač pa pride k temu še občutna izguba celotnega narodnega premoženja. Izgnani menihi namreč niso tako neumni, da bi vse, kar so si pošteno pridobili, zapustili svojim preganjavcem, ampak za ustanovitev samostanov v inozemstvu nesó precejšnje vsote iz države. Tako z menihi Francija izganja tudi del svojega narodnega premoženja, obremenjuje ljudstvo in mu krati jemlje glavni vir privatnega karitativnega delovanja.

Da ne bodo izostale politične posledice takega postopanja, je samo ob sebi umevno. Te posledice bodo dovolj drago plačane.

Parlamentarni položaj.

V poslaniških krogih so se včeraj vršili živahni razgovori o vprašanju, kako dolgo naj traja zasedanje poslanske zbornice in katera dela naj se v tem času še izvrše. Splošno se sodi, da bo razprava o nagodbi in carinskem tarifu rešena v odsekih v zadnjem tednu meseca junija. Potem bo vlada, če dotlej ne dobi dovoljenega proračunskega provizorija, državni zbor odgodila in ga še le otvorila v prvih dneh septembra. Nato se prične v plenumu razprava o carinskem tarifu in nagodbi. Mesec junij bi bil po tem načrtu določen za zborovanje deželnih zborov. Z druge, haje bolj poučene strani se pa trdi, da bo vlada, v slučaju, da češka obstrukcija prepreči rešitev proračunskega provizorija, odgodila zasedanje v prvih dneh julija in potem sklicala državni zbor že sredi avgusta. Za deželne zbornice bi se potem dobil potreben čas v pozni jeseni. Seveda se bo pa morala vlada ozirati tudi na razmere na Ogrskem in tem primerno urediti delovanje v državnem zboru. — Kvotna deputacija ima prihodajo, menda najzadnjo sejo, v sredo po binkoštnih praznikih.

O znanem Tomašičevem govoru.

Hrvatski poslanec v ogrski poslanski zbornici, znani vladni prijatelj Tomašič, je imel oni dan v Budimpešti znamenit govor, katerega je slavilo vse oficijozno časopisje. Vse je kazalo na tega zastopnika Hrvatov, češ sedaj vidite, kako neosnovana je trditev opozicije, da sedanji hrvatski zastop v Budimpešti ničesar ne stori za narod. Te hvale je bilo pa takoj konec, ko se je zvedelo, da je sestavil Tomašič svoj govor v sporazumu z banom ter mu načrt tudi predložil v odobrenje. Pri tej aprobaciji je ban K h u e n H e d e r v a r y maršik premenil in zboljšal, da je bolj »vleklo«. Pravi sestavlja vec Tomašičevega govora je torej ban sam, ki je imel pri tem edino le namen metati hrvatskemu ljudstvu pesek v oči. Ta govor je z mnogimi drugimi enakimi koraki zadnjega časa samo priprava za zasedanje deželnega sabora, ki se prične mej 5. in 15. junijem, in ki mora, vkljub banovim svojedobnim obljubam, da bo pred potekom svojedobno dovoljene indemnitet že gotova finančna nagodba, iznova dovoliti proračunski provizorij. Ker pa ban ve, da bi opozicija tega izlepa nikakor ne dovolila in se je resno bati celo tehnične obstrukcije, je poskusil Hedervary s takimi goljufivimi sredstvi. V takih govorih ti prijatelji hinavsko soglašajo s hrvatskimi zahtevami, pred nekaj tedni je pa

ban sam ukazal nabiti nezakonite napise! Na te limanice se narod ne ujame.

Položaj na Ogrskem.

V ogrskih liberalnih krogih vlada veliko veselje. Tudi poslanska zbornica je izvolila kvotno deputacijo, vsled česar se ne pretrga razmere z Avstrijo in Ogrri lahko še nadalje uživajo velike prednosti avstro-ogrske skupnosti. Seveda se je tudi za to milost zahvaliti le opoziciji, ki je volitev kvotne deputacije izključila iz obstrukcije. V ostalem so pa na Ogrskem še popolno pri starim. Vlada ne more in ne sme umakniti svojih zahtev glede vojne predloge, neodvisna stranka je pa tudi prišla že tako daleč, da ne more več nazaj. In vendar nimamo, pravijo vladni liberalci, še nikakega proračuna, niti začasnega, vojaški nabor se mora odlagati od meseca do meseca, izveden še ni investicijski zakon, ki bi trgovini, obrtu kmetijstvu donesl 200 milijonov kron. Pred vsem pa nimajo še rešene preosnove uradniških plač, s čimur so najbolj oškodovani skoro na celi črti liberalni uradniki. In vsemu temu je kriva, kakor trdi opozicija v svojih govorih, »nevidna roka« na Dunaju, ki je zakrivila vse dosedanje zlo, ki krati ogrske narodne pravice in ne dovoli, da se v ogrskih polkih uvede madjarščina. Opozicijski poslanci v vsakem govoru opozarjajo vlado, naj pojasni vladarju pravo sliko obstoječih razmer na Ogrskem, in kmalu se spremeni na bolje. — Liberalci seve trdijo, da cela dežela obsoja početje ogrske opozicije, in se sklicuje pri tem na izjave 23 mestnih in komitatnih zastopov ter nekaj trgovinskih zbornic. V katerih pa sede nota bene z neznanimi izjemami sami vladni kimovci in uradniki, toda take izjave niso v nobeni primeri z izjavami ogromne množice naroda, ki obsoja sedanje vladno postopanje. Sicer so morda deloma resnične trditve, da je bil del teh številnih deputacij, ki jih je in jih še sprejema grof Apponyi, najet in dobro plačan, da demonstrira proti vojni predlogi, toda velik del ljudstva je s temi demonstracijami izražal le veliko svojo nezadovoljnost s sedanjimi razmerami.

Ogrska kvotna deputacija.

izvoljena v torkovi seji poslanske zbornice je imela včeraj popoldne svojo prvo sejo. Načelnikom deputacije je bil izvoljen poslanec grof D e s s e s o f f y, poročevalcem pa že večletni referent poslanec F a l k. V tej seji so tudi vzeli na znanje dopis avstrijske kvotne deputacije, v katerem naznanja svojo konstitucijo. Z meritornim delom prično v Pešti dne 4. junija in bodo

tedaj že bržkone obveščeni o sklepih naše deputacije, ako na Dunaju ne bodo čakali nuncijs ogrskih tovarisev.

Volitve v srbsko skupščino.

Za bližnje splošne volitve v srbsko skupščino, ki se vrše dne 1. junija po nekoliko premenjenem volivnem redu, je že postavljenih vseh 130 vladnih kandidatov. Opozicijske stranke so skupno imenovalle 24 kandidatov ter torej 106 vladnih izvoljencev sploh ne bo imelo nobenega resnega protikandidata, in je vladi vsled tega že a priori zagotovljena ogromna večina. Iz tega se razvidi, da mora biti novi volivni red tako prikrojen, da je opoziciji sploh vzeta vsaka možnost večjega zastopstva v zbornici.

Dogodki v Franciji.

Vkljub najodločnejšim dementijem, v katerih se je proglašala za neosnovano laž trditev, da je nekdo kartuzianom v ime vlade ponujal državno avtorizacijo proti izplačilu 2 300 000 frankov, se vendar min. predsednik C o m b e s s svojim sinom, ki je, kakor znano, igral v tej aferi glavno vlogo, ne more oprati pred javnostjo. Vlada je odredila v tej zadevi najstrožjo preiskavo, da bi se ji posrečilo zajeti enega »obrekovalca«. Toda ravno pri tej preiskavi se je odkrila resnica. Vse zaslišane priče so potrdile prvotno vest in tudi predsednik kartuzianov je slovesno izjavil, da je res sprejel zadevno ponudbo, ki jo je pa seve odalnil. Sedaj se je uvedla navidežno silno resna preiskava, kdo bi bil v ime vlade stavil tako ponudbo. O vspehu preiskave javnost ni ničesar izvedela, ker je bržkone sploh ni bilo. Sedaj se pa oficijelno poroča, da se je preiskava proti »neznancu« sploh ustavila. Svet pač ni smel izvedeti, da je v aferi kompromitiran sin Combesov. — Plače župnikom se nadalje ustavljajo. Te dni je Combes odtegnil plačo župniku v St. Denisu, ker je dovolil, da je v njegovi cerkvi pridigal bivši redemptorist. — Dveletna vojaška služba se v Franciji menda vendarle uresniči. Senat je v včerajšnji seji sprejel prvih 16 paragrafov vladne predloge.

Spor v socialistički stranki v Belgiji.

Socialistiška stranka v Belgiji se je razdvojila. Spor je nastal javen na nekem shodu delavcev. Ko je govoril vodja parlamentarnih socialistov, Vandervelde, so mu pristaši druge struje živžgali. Delavci in njihove žene so se navalili na govorniški oder

LISTEK.

Iz listnice uredništva.

Gospod Oroslav Smuk v Kozjem brdu: Vi se pritožujete, zakaj smo zavrgli Vaš cenični dopis z dne 29. febr. t. l., in nam grozite, da boste odtlej dopisovali samo v nam sovražne liste. Slednjič vprašujete, kako neki naj pišete.

Na Vašo pritožbo Vam odgovarjamo, da prvič nismo mogli vsega brati, kar ste napisali, drugič nismo vsega razumeli, kar smo mogli brati, in tretjič smo se morali zgražati nad tem, kar smo mogli brati in razumeti. Glede Vaše cenjene grožnje Vam odgovarjamo, da nam ne morete narediti večjega veselja, kakor če postanete stalen in neusmiljen dopisnik naših sovražnikov. Vendar, da se ločimo kot prijatelji, Vam odgovarjamo na stavljeno nam vprašanje.

Kako pišete? Najprej nobene novice ne poročajte, če pa se katere spomnite, poročajte jo šele čez teden ali še bolje čez dva, ko je že pozabljena. Ne veste, kako so veseli čitatelji in kako duhovito se jim zdi, če kako novico izvedo potem, ko so jo že po-

zabili. Pač pa iščite osebnosti. Vsekoga, ki vam ni všeč, dajte bez usmiljenja v list in če je le mogoče, mu kaj žaljivega očitajte ter ga ozmerjajte s primerno psovko. Urednik ima največjo radost, če nastane kaka tožba iz Vašega dopisa. To je silno zanimivo, ako se začno advokati zbirati okoli Vašega dopisa in če pravda traja z vsemi pritožbami vred poldrugo leto. Tistih par tisoč kronic, kar taka stvar stane, bodo, ako pišete v liberalne liste, itak plačali Vaši nasprotniki, če pišete v »klerikalne« liste, bodo pa ti sami utrpeli zaradi izrednega vžitka, ki ste jim ga naredili. Za Vas v vsakem slučaju ugodno.

Pišite, če le mogoče s svinčnikom.

Trud, da bi ga obrezali, si lahko prihranite. Taka pisava je bolj zanimiva.

Če pa že morate rabiti črnilo, je dobro, ako držalo narobe pomočite v črnilo.

Vejte nikar ne delajte, bi Vas preveč utrudilo; stavke pišite, kakor ste že navajeni, po pet metrov dolge, da bo urednik en njih lahko studiral elemente Vaše metrike. Tuje besede se jako dobro došle, posebno take, ki jih sami ne razumete. Malo spakdrane latinščine ali francoščine jako poživlja spise. Začnite vedno s srednjim vekom, ka-

kor Vaš cenjeni časnikarski kolega na Dolenjskem, ker s tem se Vam odpre široka perspektiva in lahko pišete potem dolgo in temeljito. Nekaj menihov lahko potlačite v vsak hribovski dopis, ker s tem postane stvar zanimiva.

Pravopisa se držite svojega lastnega. Saj ima danes vsak umetnik svoj individualni slog. Kako zanimivi so listi, v katerih vsak piše po svoje! To je prava svobodomiselnost, altrochè Levec in Štrekelj. V tem oziru sploh nastopajte kot suveren.

Čistega papirja se izogibljite! Po starih dopisnicah lahko pišete počez in potem zopet povprek od enega vogla do drugega. Pri tem lahko posamezne besede krajšate. To je silno zabavno za urednike; ti lenuhi bi le visoka politična vprašanja reševali; naj si bistre duha tudi s takimi zagonetkami. Podpisati se ni treba; naj sami uganejo, kdo je pisal! Ako greste mimo oglja, odtrgajte kos lepaka in pišite nanj, če le možno na polepljeni strani, potem pa še po tiskani. Stavci ima svoje veliko veselje, ako obrača tak papir od ene strani na drugo in išče, kje bi začel čitati.

Ko ste napisali svojo stvar, jo potresite s peskom ali pepelom. Naslov naredite ne-

določen, da daste priliko za premišljevanje tudi pismonošam. To je šala, ako pismonoša slabo naslovljeno pismo prinese v napačno uredništvo! V nasprotnem listu boste še tisti večer lahko čitali odgovor na svoj dopis, kar bo seveda tudi Vas zabavalo. Frankiranje je nepotrebna stvar; uredništva naj plačujejo pošto in kazni za Vaše dopise.

Ko ste dopis srečno dovršili, ga vtaknite v žep in nosite štirinajst dni seboj. Mej tem se pritožujete večkrat, zakaj list ne objavi Vašega dopisa, in ko v uredništvu premečejo vse papirje, da najdejo Vaš dopis, ga jim nefrankiranega pošljite.

Srečno torej, gospod Smuk! Talent imate in pouk tudi. Sicer pa lahko storite, kar Vam drago.

K 25-letnici c. in kr. 19. lovskega polka.

Spisal Fr. Hoenigman.
(Konec)

A ta desetina dostikrat ni zadostovala begu. Ta je sam in svojevöljno določeval, koliko treba dati. Dostikrat je pobiral tretjino, dostikrat tudi polovico od vsega pri-

31/64

in so govorniku grozili s atimenimi pestmi in privzdignjenimi palicami in stolicami. Vandervelda in njegovo soprogo so morali rešiti orožniki. Ko je odhajal, je zopet navstal pretep med obema strujama. Pozneje je skušal Vandervelde govoriti skozi okno neke kavarne, ali kakih 4000 delavcev in žensk ga je prekricalo.

Dnevne novice.

V Ljubljani 28. maja.

Stališče kranjske deželne vlade

povodom zadnjih izgrediv je bilo uprav čudno. Hotela je vsemu prebivalstvu naprtiti krivdo na izgrediv nekaterih mladih ljudi pred kazino. Očividno so tudi radi tega, da si je ves čas popoln mir v Ljubljani, patrolirali še včeraj zvečer po Ljubljani orožniki. To je vendar nekoliko prenapeto in tudi pri onih, ki so imeli sploh še kaj simpatij do barona Heina, je te simpatije baron Hein zgubil. Značilno je, kaj piše o zadnjih dogodkih »Süddeutsche Presse«. List piše: »Vsak deželni predsednik, kateremu prebivalstvo skazuje tako vročo nenaklonjenost kakor kranjskemu predsedniku, bi dolgo ne opravljal tako visoke, odgovornosti polne službe. Toda na kljub Slovencem, ker se smatrajo Slovenci kot državljani druge vrste, ostane baron Hein miren na svojem mestu.« — Uradni korespondenčni ured je sporočil o zadnjih dogodkih v svet silno veliko neresnic. Deželni predsednik baron Hein je dopustil, da se je tako enostransko poročilo dalo v svet. Uradni korespondenčni urad je brezpogojno za sveto resnico raztrobil v svet samo to, kar so mu nemški kazinski viri poročali. To postopanje je naravnost kričeče in baron Hein nam je s tem pokazal zopet tisto ljubezen, kakor pri potresnem posojilu. Na podlagi izreka sodnijskih veščakov se je, kakor smo včeraj poročali v notici »Zopet streljali v kazino!«, dognalo, da poročilo uradnega korespondenčnega urada tudi glede streljanja ni biloresnično. Tistih strelcov, radi katerih se je Köber v parlamentu postavljala na glavo, v Ljubljani bilo ni, pač pa so še vsem v živem spominu, da so Nemci v Celju in Brezicah resnično streljali na Slovence. Deželna vlada je bila, ki je kar tja v en dan pošljala poročila, ki so s svojo vsebino blatila Ljubljano in nje prebivalstvo, in ki je storila take korake, kakor bi se res zgodilo v Ljubljani najstrašnejše tolovajstvo sedanjega stoletja. Upamo, da bo deželna vlada vse neresnice, katere je uradni korespondenčni urad, na škodo Ljubljane razširil, tudi uradno povsod popravila.

Marija Gorlenko Dolina Slovenecem. Iz Petrograda smo dobili danes naslednje pismo: Mnogoštovani gospodin uredniče! Vračajuci se iz slovenske zemlje odkuda sam tako lepe uspomene sa sobom ponela ne mogu zaboraviti i sjajan lep doček koji su mi Vaši sunarodnjaci prilikom

delanega. Beg si je izbral vselej najboljši reči. Da, kristjan ni smel besedice reči, ko bi si bil beg izbral morda tudi njegovo ženo ali hčer! Tako se je godilo krščanski raj pod Turkom.

Ker sem že popisoval vojsko, me bode vendar kdo vprašal: »Koliko ste vstašev ali Turkov pobili?« Tega pa naših vojakov nobeden ne more natanko povedati. Turki spoštujejo svoje umrle tako zelo, da so vsacega ubitega sproti odnesli z bojišča, da ne bi prišel tudi mrtvi med kristijane. Mogoče je, da so mislili, da bi tudi mi mrtvim Turkom glave sekali in jih po njihovi šegi odnašali natakne na bodalih z bojnega polja. Spoštovanje do umrlih kažejo še posebno ob pogrebi. Kadar nesejo mrliča pokopat, ga spremljajo seveda samo moški. To pa pazi, da se med potjo nosilci tako hitro spreminjajo, da prav gotovo vsak izmed spremljevalcev pride na vrsto. Vsakemu opazovalcu se mora čudno zdeti, ko vidi, kako spremljevalne vrste tekajo k nosilom in se skoraj na vsako minuto menjajo nosilci.

Končajmo. Iz vsega si lahko razvidel, dragi bravec, koliko težavnih potov je imel 19. lovski polk leta 1878. v Hercegovini. Vedeti je treba, da takrat ni bilo tam še nobene železnice. Vsa pota smo morali prehoditi peš. Prebivali smo 5 celih mesecev,

mog boravka u Ljubljani ukazali. Duboko trenuta tim velikim oduševljenjem, s kojim su ljubljanski Slovenci i Slovenke slušali milu nam rusku pesmu, i iskrenom srdašnošću, s kojom sam svuda bila primljena, želim, u uspomenu svega toga, izraziti moju najtopliju blagodarnost i svima ustanovama i ličnostima koji su me usrećili svojom milom pažnjom, osobito pak g. starosti mesta Hribaru, »Glasbenoj Matici«, Ljubljanskemu žensktvu, Velikim Russinima, »Ruskom kružku«, i. t. d., kao i Vami, mnogoštovani g. uredniče i Vašim suradnicima. Primite, gospodin uredniče, uverenje mog visokopoštovanja. Solistka Njegovog Veličanstva cara ruskog Maria Gorlenko-Dolina. — P. S. Imajući u vidu, da je »Glasbena Matica« uložila mnogo truda oko organizacije mog ruskog koncerta, šaljem joj 400 kruna, da se tako bar neđim odblagodarim toj simpatičnoj ustanovi.

Občni zbor »Slomškove Zveze«. V sled ugovora nekaterih članov in težkoč, katere so se zadnji čas pojavile, občnega zbora binkoštni ponedeljek ne bo. Pač pa bode ta dan ob 4. uri popoldne odborova seja. Ker so na dnevnem redu važne zadeve, zato je želeli, da se vsi odborniki seje vdeležijo. Kraj in čas občnega zbora se tudi takrat končno določi. — F. Jaklič, predsednik.

Osebnosti. C. kr. konceptni praktikant deželne vlade gospod Maks baron Winkler je prideljen okrajnemu glavarstvu v Litiji, c. kr. konceptni praktikant g. Rajmund Svetek v Litiji je prestavljen k okrajnemu glavarstvu v Kočevje. — Deželni odbor je imenoval oficila deželne prisilne delavnice gosp. Fr. Pavloviča kontrolorjem.

— **Poročil** se je v Cerkljah na Gorenjskem gosp. Josip Lapajne z gđ. Juliko Vavken.

— **Promocija.** V ponedeljek je bil promoviran na vseučilišču v Gradcu doktorjem prava g. Franc Brnčič iz Istre.

— **Na Hrvatsko.** Grajsčak Stanjela, pomorski kapitan A. Sessler, podal se je na Hrvatsko, da se o tamošnjih dogodkih osebno prepriča.

— **Falbova prerokovanja in Notranjci.** Iz Hrenovic se nam piše 27. maja: Znani vremenski prerok Falb bi skoraj bil letos za naš kraj precej uganil. Omenjalo se je, da je napovedal za 25. ali za 26. maj kritičen dan. No, pri nas sta bila oba precej kritična. V ponedeljek namreč je med hudim nalivom in med treskanjem udarilo v hišo Alojzija Križaja v vasi Studenc, pogorela je docela. Zavarovan je bil za majhno svoto. Škoda je precejšnja, ker mu je tudi več orodja zgorelo, mej tem tudi slamorezni stroj. Včeraj je pa zopet hudo grmelo in tudi tresčilo v »Cesarjev« dimnik na Vol. Ubelskem. Užgalo pa k sreči ni. Tako vidite, da je Falb vendar le moder možak.

— **Nesreča.** Na dan Vnebohoda se je v Borovljah zgodila velika nesreča. Puskarski

dan in noč, v lepem in slabem vremenu, v dežju kakor v nevihtah, vedno pod milim nebom. Vrh vsega tega smo prišli v največji žej še večkrat do nezdruve vode. Tako je enkrat cela stotinja našega polka dobila hudo mrzlico od nezdruve vode in le 8 ali 10 mož je ostalo zdravih. Vsakdo tako lahko reče: »srečen sem, da sem se vrnil iz Hercegovine živ; tisočkrat srečen pa, da nisem prinesel s seboj kake trajne ali periodične bolezni«.

Le v takem spominu hrani vsak od naših vojakov vseh 25 let Hercegovino. Če je tudi morda kateri kaj ljubkega tam popustil, kakor sem se prepričal ob času, ko so odhajali prvi in najstarejši rezervisti srečno na svoj dom, da je prišla neka Srbkinja k našemu majorju proseča ga: »Gospodin, molim te, trobi mojemu Ivanu natrag«, vendar je že to lahko pozabil, pozabil pa ne bode, kaj je preстал in koliko pretrpel za vero in svojega cesarja.

Spodobi se torej, da veselo obhajamo 25letnico vsi nekdanji tovariši, spominjajoč se vojaškega življenja in del ter preživimo dan 25letnice v pravem prijateljskem veselju.

Živeli tovariši in prijatelji, živijo preavitli cesar, na svidenje na shodu petindvajsetletnice!!

udenec Ferdinand Zechner je namreč padel v tako imenovani Kepa ali Čapa-prepad nad 60 m globoko in se ubil. Krivo temu je bilo, kakor trdita njegova tovariša, da so spili preveč žganja (1 l.) in v pijanosti premalo pazili na nevarnost.

— **Narodni napredek.** Slovenska posojilnica v Glinjah je kupila v Borovljah Poschingerjevo gostilno za 23.000 K; in v tej hoče v kratkem otvoriti svojo podružnico in »Narodni dom«, da se Slovencem ne bo treba več bati nestrpnosti od strani »dolgega Pepca«, ki nikjer ne more slišati slovenske besede.

— **Čudno postopanje okrajnega glavarstva v Litiji glede lova.** 10. jan. tek. l. je bila dražba občinskega lova med drugimi tudi za občino Trebeljevo. Izdrazil je lov za 170 kron posestnik Janez Marolt iz Janč, kar seveda ni bilo všeč glavarju, češ to ni za kmeta, se bo naučil postopati in bo divjačino izkoristil. Kmalu nato vloži pritožbo g. F. M. Regoršek, trgovec v Ljubljani, da ima on v tej občini na nekdanjem posestvu barona Antona Kodeli ja svojo lovsko pravico na gozdnih parcelah obsegajočih okoli 600 oralov, rekoč, da je to pravico kupil od dedičev Kodelijevih. V tej zadevi poklicana sta bila k glavarstvu župan in izdrazitelj lova. Župan pojasni, da on o tej dozdevni svojelovski pravici ničesar ne ve, da na prejšnjih treh dražbah pri glavarstvu to ni bilo zabeleženo, ampak se je celo skupno nad 7400 hektarjev zemljišča dalo v najem. Glavar pravi nato izdrazitelju lova Janezu Marolt, da ne sme na parcelah, proti kojim teče pritožba, izvrševati lova, ima naj le ostali del v najemu. Ta pa izjavi, jaz sem vse izdrazil, plačal koleke, varščino in za eno leto najemnino, torej hočem vse imeti in nikakor ne odstopim. Glavar mu da nazaj denar za varščino in najemnino, za koleke 6 kron se je pa obrisal pod nosom. Glavarstvo je nato razsodilo, opirajoč se na neki paragraf ces. patenta glede lova, in oddalo lov na nedoločen čas prejšnjemu zakupniku Regoršku za 64 kron. Dotični paragraf pa glavarstvo popolnoma napadno tolmači; proti takemu samolastnemu ravnanju glavarstva se je občinski zastop pritožil na c. kr. deželno vlado, kjer pa dosedaj ni še ničesar rešeno. Nadalje je glavarstvo razsodilo Regoršku svojo lovsko pravico in naročilo občini, naj se imenovano ozemlje krog 600 oralov izloči iz občinskega lova; tudi ta razsodba je proti zdravi pameti in proti ces. patentu, kajti Regoršek niti pedi zemlje nima v lasti, te parcele so bile večkrat razdeljene in prodane. Tudi proti tej razsodbi se je obč. zastop pritožil po odvetniku; prosi pa se c. kr. deželno vlado, naj blagovoli kmalu pritožbo rešiti, ker občina ima vsled teh zmešnjav vsako leto pri lovu 106 kron zgube. Mesto da bi glavarstvo naklonjeno bilo občanom, kar je njihova dolžnost, jim še obtežuje poslovanje. Patenti in postave glede lova so za kmeta, kakor znano, že tako slabe, deloma še iz dobe Marije Terezije in cesarja Jožefa, ko je kmet moral služiti grajsčakom za psa gonjača in poditi zverjad. Zdi pa se, da birokratje občanom še tistih borih krajarjev, ki jih dobe za najemščino lova, ne privoščijo. Govori se, da je g. Regoršek litijškemu glavarju Tekavčiču za to uslugo jako naklonjen; vabi ga na lov in mu pusti streljati divje peteline.

— **Za družbo sv. Cirila in Metoda.** Družbi sv. Cirila in Metoda je gosp. Ivan Jebaččin, trgovec in tovarnar, včeraj vročil 200 K povodom kupčije z družbino kavino primesijo. V tem kratkem času je družba od kave prejela 4000 kron. Pri tej ljubli nam priliki to domače, izvrstno blago najtopleje priporočamo ter prosimo, naj požrtvovalno slovensko rodoljubje tem načinom še bolj podpira vseslovensko šolsko družbo.

— **Dolenjske železnice in Beljak.** Povsod je to, da železnice napredujejo s časom in uprava dotične železnice v teku let spoznava potrebe in želje potnikov, neprilicnosti odpravi in skuši zadostiti vsakovrstnim zahtevam, koje se ob enem strinjajo z obratnim opravilnikom in s splošnim obratnim redom. Na Dolenjskem in tega. Po otvoritvi prva leta vršil se je promet v splošno zadovoljnost, dasi z vožnim časom vže od pričetka nismo bili zadovoljni. Zadnja leta uvedli so pa take preuredbe, o kojih je čuti že od strani prizadetega občinstva vedno le tožbe. Za prevažanje potnikov pogrešamo skoro pri vseh vlakih zadostnega števila voz in dan za dnevom morajo potniki radi primanjkanja prostorov stati v vozu, koji je namenjen za prevoz prtljage in brzovoznega blaga; potniki tretjega razreda zasedejo pri vlaku nahajajoče oddelke drugega razreda. Ker prvega razreda itak pri vlaku ni, je vse zasedeno, ne glede na to, za kateri razred je potnik vožnino plačal. A premnogokrat tudi to ne zadostuje; potniki primorani so stati na ugodnih prostorih voz, kar je obojati vže radi splošne varnosti potujočega občinstva. — Sosebno za časa poletne sesije, ko se vozi dan za dnevom nebroj romarjev, izletnikov in obiskovalcev naših dolenjskih toplic, bilo bi

umestno, ko bi železnična uprava skrbela, da bi pri vlakih bilo potrebnih prostorov. Na mnogostranske tozadevne pritožbe pri uradih in uslužbenih dolenjskih železnice vdobiti je vedno le odgovor da ni pomoči, ker kompetent. je le vod. oblast c. kr. drž. železniško ravnateljstvo v Beljaku. Pritožbenih knjig, koje so občinstvu na razpolago, pa ni uporabljati, ker vsaka taka pritožba bila je doslej brezuspešna in kratkim potom odklonjena. Vožne cene na dolenjskih železnicah so primeroma velike višje, nego iste na drugih progah; vkljub temu dnevno pri vlakih ni potrebnega prostora. Znamo uvaževati, da je štedljivost pri dolenjskih železnicah v prid naši deželi a vemo tudi, dasi neveselaki, presojeti, kje je štedljivost na mestu. Videti je prav mnogokrat, da je priklenjen vlaku salonski voz, v kojem brezplačno sedi in železnico nadzoruje le jeden višji železnični funkcionar, med tem, ko se potniki s plačanimi voznimi listki tlačijo v vozove in stoje na vseh mogočih neudobnih prostorih. Se veliko drugega vidimo, a upamo, da nas železnična uprava ne prisili k temu, da bi jej v javnih listih navodila dajali, kako ima urediti obrat v prid naši deželi in v zadovoljnost dolenjskih potnikov, temuž priiskujemo, da ista tem preje od strani navedene nedostatke in ravno tako nujno uvažuje i druge prepotrebne preuredbe, na koje je bla v zadnjem času javno opozorjena.

— **Iz Rima.** 17. maja. »Slovenec« je dne 12. t. mes. poročal, da je P. provincial frančiškanske kranjske provincije odpotoval v Rim, kjer se bode udeležil generalnega kapiteljna frančiškanskega reda. To mi daje povod, da kaj več povem o tem za celi frančiškanski red pomenljivem in merodajnem občnem kapitelju. — Frančiškanski red, po vseh delih širnega sveta, rekel bi, najbolj razširjen in popularen, ima svoje vladovanje nekako na podlagi republikanskih načel, kajti vrhovno redovno vodstvo ali generalat in druga več ali manj obširna predstojništva se potom medsebojne volitve prverujejo dotičnim članom redovnikom svojeodobno ne za vedno, temveč za gotovi krajši ali daljši določeni čas. Predstojnike posameznih samostanov izvoli provincialski kapitelj ali definitorska kongregacija za tri, oziroma za eno leto; predstojnika provincije in njegov definitorijski voli provincialski kapitelj za tri leta; generalne definitorijske nastavi za šest let generalna kongregacija in generalni kapitelj; redovnega vrhovnega prokuratorja in generalnega predstojnika celega reda ali generalnega ministra voli za dvanajst let generalni kapitelj, kateri bi se moral na podlagi redovnih postav vršiti vsako dvanajsto leto. Zavoljo raznih zunanjih ovir se pa večkrat ni mogel vršiti generalni kapitelj in v takem slučaju je sveti oče papež sam imenoval vrhovnega ministra in druge člane generalnega definitorijskega. — Zadnja generalna kongregacija je bila leta 1895 v Asizu, kjer se je obravnavalo vprašanje glede zedinjenja širih različnih redovnih družin v eno celoto in to zedinjenje se je leta 1897 tudi dovršilo ter je sveti oče imenoval ne samo generalnega ministra, temveč tudi generalnega prokuratorja in dvanajst generalnih definitorjev. Preteklo je od tega šest let in ker je red vsled prenagle smrti blagega generalnega ministra P. Alojzija Lauera zgubil svoje vrhovno predstojništvo, je generalni definitorijski izmed svoje srede izvolil generalnega vikarija p. n. P. Davida Fleminga, kateri naj bi bil voditelj reda, dokler se v generalnem kapitelju ne izvoli novi general. In to ima zdaj zgoditi. Zbrali so se v to skoraj vsi provinciali celega reda in volilcev ali votantov bode 90. Iz različnih krajev sveta so prihiteli v večni Rim; slišajo se mnogovrstni različni jeziki v privatni konverzaciji, pri zborovanju pa nas veže v celoto latinski jezik. Slišiš govoriti laško, francosko, špansko, angleško, nemško, slovensko, hrvaško, poljsko, češko, madjarsko, flamiško, holandsko itd., kajti iz vseh pokrajin so prišli dotični provinciali. Najnavedem različne kraje ali dežele, katere so po frančiškanih zdaj v Rimu zastopane. Največ je Italijanov, namreč 34; Angleška ima 2, Amerika 10, Spodnja Avstrijska 1, Bavarska 3, Belgija 2, Bosna 2, Brazilija 1, Češka 1, Dalmacija 2, Francoska 5, Galicija 1, Hercegovina 1, Holandija 1, Hrvaška 1, Irska 1, Kranjska 1, Malta 1, Mehika 4, Ogrska 5, Palestina 1, Portugalska 2, Prusija 1, Slezija 1, Španska 3, Saksonska 1 in Tirolska 2 zastopnika. Kaj ne, čudna zmes, pa vsi smo enega duha, kateri različne narodnosti, različne značaje in različne jezike veže v eno celoto. P. C. L.

— **Iz Opatije** se piše, da bo občina najela posojila 100.000 kron. Od tega kapitala bo zgrajeno novo pokopališče in nova tržnica za ribe.

— **Nova naprava na Zidanem mostu.** Od postaje na Zidanem mostu se dela sedaj zložna pot — kakih 50 m. nad železnico visoko — na navpično skalo, kjer je nekdanj stala nekaka trdnjavica »Klausenstein«. Semkaj bodo oni potniki, ki morajo dalje časa čakati vlaka in se ne vedo od dolgega časa »kam dejati«, lahko v 10 mi-

nutah prilegli in uživali krasen pogled deloma na Savino Savo, železniške tire itd., deloma na Kum, Kozje in celo na Kamniške planine. Napravo pota in razgleda je blagohotno prevzel načelnik kurilnice gospod L. Lauter. Na kotlovoru se bode o pravem času napravila tla z napisi.

Gostovanje družbe slovenskih igralcev. V Brezicah so bile predstave radi zaprek prestavljene za nedoločeni čas. V soboto 30. t. m. igra družba v Barkovljah pri Trstu v Citalnici »Ženski Otel«, v nedeljo v Trstu v gledališču »Fenice« s pomočjo ondotnih igralcev dram. društva »Deseti brat«. 2. in 3. junija igra družba v Gorici v »Sloven. Citalnici« »Ženski Otel« in »Huzarji«. Dne 7. junija hodeta, kakor smo včeraj omenili, v Šmihelu pri Piberku dve predstavi. Družbi sloven. igralcev se je vročila igra »Žrtve na Balkanu«, drama v 3 dej., ki, ako se odobri, bo noviteta bržčas v Istriji. Družba še nadalje razpisuje nagrado 50 kron za domačo, izvirno igro narodnega značaja, za katero se v slučaju, da jo družba odobri in obinstvo ter kritika ne odkloni, plačajo pisatelju »tantieme« od vsake predstave. V Ptutu se bo bržčas vprizorila igra »Huzarji«.

Gostovanje družbe slovenskih igralcev naj bi posebno o Binkoštnih praznikih privabilo mnogo Slovencev v Trst in okolice.

Aljažev dom v Vratih. Tako se bo zvala nova velika hiša v Vratih, ki se postavi in otvori letos na prostavo desetletnega obstanka »Slov. plan. društva«. Načrt za njo je napravil društveni odbornik, inženir g. Jaroslav Foerster. Zgradba bo imela v pritličju dve veliki gostilniški sobi, kuhinjo, dve spalnici, eno z 10 drugo s 6 posteljami. V podstrešju bode dve sobi s posteljami in skupna spalnica za 25 turistov. Nov planinski dom bo lesen in bo imel svoj vodovod, ki je že gotov. Za stavbo je vse že pripravljeno.

Obesil se je na nekem kozolcu pri Mojstrani 59 let stari delavec Nikolaj Jetelja.

Olajšava pri zrelostnih izpitihi. Z ozirom na okolnost, da oni dijaki, ki propadejo pri jesenskih zrelostnih ali ponavljavnih izpitihi, izgube celo leto, je odredil naučni minister po zaslusanju srednješolskih ravnateljev, da se splošno dopusti ponovitev izpitov koncem prvega tedaja naslednjega šolskega leta. — Isto velja za ponavljalne izpite.

Prodaja konj. Dne 15. junija bodo prodali v državni zvečarni v Raduncu v Bukovini 60 za rejo ali vožnjo porabnih konj proti takojšnjemu plačilu. Podrobnosti se izvedo pri ondotni zvečarni.

Ljubljanske novice.

Nedeljske demonstracije pred kazino kažejo se nam po včerajšnjem sodnem ogledu na lici mesta v kazinski kavarni čisto v drugi luči. Kroglja, o kateri so nemški gostje po izgredu trdili, da se nahaja 6 cm. globoko v zidu, se ni našla. Menda je vendar ni kdo ukradel? Sploh se v kavarni tudi v nedeljo ponoči ni našla nobena kroglja. Ko so včeraj za poskušnjo streljali z najmočnejšimi revolverji skoz šipe v kavarno, je kroglja sicer vsakokrat priletela do zidu, a se vsakokrat odbila in padla na tla. Bila je skupaj stisnjena. Taka kroglja ni mogla prodreti v zid. Zvedenca, ki sta bila navzoča, sta menda pri teh vspehih streljanja tudi tukaj izpovedala, da strel ni bil dan iz revolverja, in sta zaradi jedne luknje na šipi dejala, da iste ni prevzročil strel, o drugi pa, ki se nahaja približno v sredi šipe, pa sta menda izjavila, da je mogoče provzročena po strelu iz revolverja, izključeno pa ni, da bi ne bila na kak drug način provzročena (po frači?). Strel, ko bi bil predrl šipo in šel v zid na nasprotni strani kavarne, bi bil moral biti silno močen in dotičnik, ki bi ga bil oddal, bi bil moral stati na klopi pri kostanjih, ker če bi bil stal na cesti, bi ga ne bil mogel oddati tako visoko in bi kroglja ne mogla tako visoko v zidu obiti. Drugi strel, ki bi bil moral pri spodnji luknji na šipi v kavarno, pa ima tako smer, da bi kroglja nikakor ne bila mogla prodreti v zid tam, kjer so jo kazali, in zvedenca sta menda rekla, da je luknja v zidu na tem kraju moral provzročiti le strel, ki je bil oddan pri vratih v Šelenburgovih ulicah. Tudi pri tej odprtini v zidu se ni našla ne včeraj in ne v nedeljo nobena kroglja. Ogleдали smo si vse luknje na šipah, ki so bile narejene pri izgredu v nedeljo, in ki so bile narejene včeraj s strelji. Podače okoli teh lukenj niso enake. Učinek pri strelu je popolnoma drugačen, kakor se pa kaže pri podobah okoli lukenj, ki so se provzročile v nedeljo. Naše včerajšnje mnenje, da se je morda streljalo s fračo v šipo, bode najbrže pravo, in vsekako bi bilo dobro napraviti tudi tako poskušnjo. Kar pa je pri vsem tem čudno, je to, da so strel slišali le gostje v kavarni, zunaj pa,

kjer je bilo toliko ljudi in policajev, ni nihče slišal strela. Policaji, ki so bili tik pred kavarno, bi bili morali vendar strel slišati. No, pa če ga že niso policaji slišali, morali bi ga bili slišati drugi verodostojni ljudje, ki so stali pri kazini. Včeraj je pri ogledu v kavarni rekel neki Nemec, ki v bližini stanuje, da je pri oknu svojega stanovanja gledal na demonstrante, da pa ni slišal strela, in da bi ga bil moral brez dvoma slišati, če bi se bil oddal. Tako stoji sedaj vsa stvar in le želiti je, da bo sodna preiskava vse natančno dognala. Nemci v kazinski kavarni so morda takrat, ko je letelo kamenje v šipe in na pločevinasto streho pred kavarno, v svoji nervoznosti mislili, da se zunaj strelja, in na zidu so hitro potem našli par starih lukenj, in dejali, da so v teh luknjah kroglje, preiskava pa je dognala, da krogelj ni bilo v nobeni luknji.

»Laibacher Zeitung« dela čudeže! Sedaj, ko je sodniška komisija izkjučila možnost, da bi se v kazino streljalo, se Ljubljanci vprašujejo, kako je mogla »Laibacherica« poročati, da je kroglja frčala mimo g. Wolkenberga in kako je mogel g. Wolkenberg to slišati. Informirali smo se in zvedeli, da bi se moral zgoditi v tej zadevi v kazini pravi čudež, ako bi gosp. Wolkenberg slišal kroglo zvižgati, ker g. Wolkenberg je — gluho uho. Ako je torej »Laibacher Zeitung« hotela občinstvu natveziti, da je g. Wolkenberg prav za prav slišal mimo sebe zvižgati smrt, potem je to nekaj takega, da »Laibacherica« na to lahko vzame monopol.

Čudna pravičnost. Nekateri profesorji na realki, posebno dr. Binder, zahtevajo sedaj od dijakov izkazila, kedar so zadnje dni prišli domov. Nemški dijaki telovadijo med nemškimi heilovskimi telovadci od 7 do pol 12 ure zvečer, a to se pripušča in nemškim mladim dijaškim petelinom se nič ne reče. Na take nemške fante leti tudi sum, da so zamazali predvčerajšnjo noč nekaj slovenskih hiš.

Umrli je v Krakovskih ulicah posestnik g. Andrej Mejač, podporni član »Slovenske kršč. soc. zveze« in član moške »Marijine družbe«. Pogreb bo jutri ob 5. uri popoldne. »Slov. kršč. soc. zveza« se pogreba udeleži z zastavo.

Služničad nadvojvode Josipa Ferdinanda je že prišla v Ljubljano iz Solnograda. Tudi njegove konje so že pripeljali sem. Nadvojvoda pride sem začetkom junija.

K. turnarski slavnosti v Ljubljani. Po Ljubljani so danes razširjene govorice, da je deželni predsednik baron Hein pozval k sebi nekaj nemških »turnarjev«, ko je slišal, da svojo slavnost hočejo preložiti, in da jim je dejal, naj je ne prelože, ker bo že on skrbel za red z vojaštvom in orožniki. Nemci trdijo, da bo mestno policijo deželni predsednik pri tem prezrl in da je ne potrebuje, celo to vedo, kdo je odločen, da je bo takrat poveljnik, ter zatrjujejo, da je to gospod Häusler. Res čudne in značilne govorice, ko je vendar v Ljubljani vse mirno. Za te govorice seve prepuščamo odgovornost ljubljanskim Nemcem.

»Društvena godba«. Zadnji občni zbor imenovane godbe, kateri se je vršil v ponedeljek »pri Štruklju«, bil je zaradi pičlega obiska od strani podpornih členov — nesklepčen. Vsled tega odločil se je sedanjí odbor sklicati še enkrat, in sicer zadnjikrat, občni zbor, kateri se bode vršil jutri v petek, dne 29. t. m. v restavracijskih prostorih gosp. Rozman-a »pri zlati ribi«. Finančni položaj društva je zelo ugoden, pričakovati je torej od strani podpornih članov sigurne udeležbe.

Odbor.

Prehitra vožnja. Jakob Podržaj, hlapec pri Dolencu v Prednih ulicah, vozil je včeraj popoldne z vpreženim konjem po Rešljevci cesti, po Kopitarjevih ulicah, po Cesarja Jožefa trgu in po Strelških ulicah v tako hudem diru, da je izgubil kolo z voza in je on padel na cesto. Konja je neki hlapec postavil in ju spravil domov, Podržaja pa, ki je bil pijan, je vzel policaj seboj na rotovž, kjer bo imel dva dni čas študirati paragrafe, ki prepuščejujo naglo vožnjo.

Nesreča. Franc Salekar, hlapec pri Jabačinu v sv. Florijani ulicah št. 57, pripeljal je včeraj okoli 10. ure s tovrstnim vozom po Rinski cesti in zavil na Emonski cesto, kjer mu nasproti pridirja z mesarskim vozom Ignac Znidaršič, mesarski pomočnik pri Košenini v Kolodvorskih ulicah št. 6, prav naglo in neprevidno. Salekar se je hotel Znidaršičevemu vozu izogniti na levo, pa je bilo že prepozno. Znidaršič je zadel z vozom v Salekarjevega desnega konja in ga podrnil na tla. Pri padcu je konj prišel desno, zadnjo nogo med napere kolesa in mu jo bilo zlomilo, da niso delavci Znidaršičevega konja prijeli in voz ustavili. Znidaršič je še hotel potem, ko so Salekarjevega konja rešili, naprej poditi, da bi pobegnil, pa so ga delavci obdržali, dokler ni prišel policaj.

Oglase za sobotno številko našega lista prosimo doposlati upravnistvu do jutri, v petek opoldne, ker bi jih pozneje nikakor ne bilo mogoče sprejeti.

Ukradeni bicikelj. Nadporočniku N. Kienbauerju, stanujočemu pri trgovcu Fr. Igliču na Mestnem trgu št. 11, je bil v nedeljo iz stanovanja ukraden bicikelj, vreden 100 kron. Kolo je najbrže ukradel Igličev trgovski vajenec K. C. ki je istega dne pobegnil od Igliča in se ne ve o njem, kam da je šel.

Dogodki na Hrvaškem.

Iz Ivanca smo dobili poročila, da je na slovensko-hrvatski meji pomnoženo vojaštvo, ker se bojé, da ne bi slovenski kmetje, kiso posebno ob meji že strahovito razburjeni, naglo vdrlí na Hrvatsko in ne pomagalí svojim bratom v borbi protipolicijskemu sistemu.

Dr. Mazzura iz Zagreba je odpotoval na Dunaj. To je v zvezi z zadnjimi dogodki na Hrvatskem. Prisostvoval je zopetnemu dogovoru hrvatskih dalmatinskih poslancev iz Dalmacije.

Iz Zagreba se poroča, da v mažaronski stranki grozi razkol. Znani dr. Fr. Spevec namerava radi zadnjih dogodkov izstopiti iz mažaronske stranke. Tudi se čuje, da celo srbski poslanci hočejo zavzeti ostro stališče proti vladi.

V Lici in Sremu vlada velika razburjenost. Bsti se je velikih nemirov. Vojaštvo je pripravljeno. Nobenega inteligentnega človeka ne puste oblasti več v te kraje, ker se bojé, da bi ljudstvo še bolj ne nabujkalo.

Vzrok, da so župnika Tomljenoviča zopet zaprli in da je oddan sodišču v Zagreb, je baje v tem, ker ga sumijo, da je v zvezi z nekaterimi dopisi v »Obzoru«. Narod je silno razburjen radi tega, posebno pa je ljudstvo razburjeno nad tem, ker so zaprli hrvatskega rodoljuba in pisatelja Jemerišića, kije v zaporu težko obolel, in se proti njemu v zaporu uprav barbariski postopa.

Odlične gospe mesta Zagreba in okolice pripravljajo se na odhod k avdijenci k cesarju na Dunaj, a kakor se čuje, one ne bodo sprejete.

Ker je socialnodemokratski vodja Kovač oddal državnemu pravdnistvu, pripravljajo se zagrebški socialni demokratje, napraviti nekaj doslej nezasišanega. S kmeti imajo tajne sestanke v zagrebški Gori. Radi tega tabora je v višini 800 metrov zagrebske Gore, na takozvanem Slemenu, ena stotnja vojakov 27. pešpolka iz Ljubljane. Vojaki imajo najstrožjo zapoved, da o vsem, kar se okoli njih godi, pod najstrožjimi kaznimi morajo molčati.

Iz Zlatara se poroča, da je po Hrvatskem večina telefonskih in brzopavnih žic raztrgana, da poročila ne morejo dalje, a kdor pride v okraj, ga sprejmo detektivi in ga enostavno zapro.

Kmetje v Stubici so zapalili šumo znane Mažarona barona Hellenbacha in ob železniški progi razbili vse mažarske napise in grbe.

Iz Koprivnice se poroča, da so se kmetje navalili na dom mažarona barona Jukeja in na nekaterih mestih zapalile gospodarske zgradbe. Razburjenost in ogorčenje silno.

Sloga med Srbi in Hrvati. Dejstvo, da si Hrvatje in Srbi na Hrvatskem podajajo roke, je silen udarec za Hedervaryjevo politiko. Dijaštvo zagrebskega vseučilišča je sklenilo, da se v poslopu vseučilišča zopet vzida plošča srbskega podpornega društva. Od Hrvatov in Srbov je govorilo več govornikov, naglašujoč slogo Hrvatov in Srbov proti današnjemu sistemu. Po govorih so skupno zapeli hrvat. himno »Ljepa naša domovina« in srbsko himno. Tudi pravoslavni so klicali: »Slava hrvatskim mučenikom!« »Doli Hedervary!«

V Sisku je bilo zopet mnogo novih aretacij. Na raznih krajih je mnogo ljudi v zaporih, ne da bi vedeli, zakaj se jih je zaprlo.

V Zlatarski okolici je prišlo povodom neke uradne komisije predvčerajšnjim do velikih nemirov. Dva kmeta in en orožnik so ostali mrtvi na mestu.

V Rimu se mudi urednik »Slovenske Misl« iz Trsta, da informira ondotno časopisje o dogodkih v Hrvatski.

Poročilo »Obzora« o veliki manifestaciji v Ljubljani je bilo zaplenjeno. Vsi govori so se Hedervaryju tako dopadli, da jih je konfisciral in obdržal zase. Naj mu le obleže v želodcu!

Na Dunaju ho po Binkoštih pričel izhajati nov hrvatski list, ki bo neodvisen od ogrske cenzure razkrinkaval razmere na Hrvatskem.

Ban Hedervary je že zopet v Zagrebu. 300 dijakov je zopet demonstriralo po Zagrebu.

Zidar Harabajsa, ki je nedavno snel raz poslopja prometnega ravnateljstva v Zagrebu 7 črk mažarskega napisa, je bil obsojen na tri leta zopora.

Italijanski listi na Reki poročajo, da so zagrebske bolnišnice prepolne ranjencev, med katerimi je mnogo žensk in otrok. Smrtno bolan je tudi policijski komisar Graber, katerega so radi brutalnega postopanja demonstranti pretepli.

Jako vznemirljive vesti prihajajo o izgreduh v zagrebški okolici in v nekdanji Granici.

Letošnje velike vojaške vaje na Hrvatskem so odpovedane, ker morajo vojaki ostati na različnih krajih po deželi.

Na Reko je dospel še jeden bataljon vojakov.

Veliko vrvenje je tudi po vsej Liki. Med narodom se širi govorica, da je vstal Marko Kraljević, kateri bo Hrvate vodil v boju za svobodo. (Narodna pravljica pripoveduje namreč, da Marko Kraljević ni umrl, marveč da čaka v neki podzemeljski jami na ugodni moment, ko bo mogel s svojo vojsko osvoboditi Hrvate od jarma tujcev.)

Na brzovlak pri Reki so demonstrantje metali kamenje. Grof Zichy je ranjen. Na Sušaku so bili preko lepakov, ki naznanjajo preki sod, prilepljeni drugi lepaki, na katerih so vsikili proti Mažarom. Polcija je napravila v vseh tiskarnah preiskavo. V Primorju je 20 bataljonov konsigniranih.

Čuje se v Zagrebu, da so storjeni že vsi koraki, da dobe vsa državna poslopja napise v mažarskem in hrvatskem jeziku. Samo mažarski napisi bodo vsi odstranjeni.

Balkan.

Skupno število zaprtih sumljivih Bolgarov v vilajetih Skoplje, Monastir, Solun, Drinopolje in Carigrad presega 3000. Predlogu generalnega inspektorja Hilmi paše, da bi se one Bolgare, katerih sodelovanje v odborih je gotovo, četudi ni dokazano z dejstvi, odposlalo v Tripolis v Mali Aziji, se ni ustreglo na najvišjem mestu. S turške strani se oporeka vesti, da je 52 Bolgarov bilo že odposlanih v Malo Azijo.

Boji Albanska četa je napadla vas Tajmiste in razrušila vse hiše. Iz Djakovke pobegli albanski odličnjaki so že vsi aretirani.

V Rimu je bil v nedeljo shod v prilog Makedoncem in Albancem. Udeležilo se je shoda 2000 oseb.

Izpred sodišča.

Vrsta porotnih obravnav v Ljubljani. Dne 2. junija Janez Cedilnik, krojaški pomočnik iz Podgorice, težka telesna poškodba; France Zupet, hlapec iz Ljubljane, uboj v Rudniku. 3. junija Stefan Pečani, kajzar iz Polhovega gradca, požiganje; Frančiška Rak, dekla iz Trzina, detomor. 4. junija Janez Čik, mlinar iz Leš in Marija Korbar, delavka iz Mengša; tatvina; Ant. Šiška, mizarski pomočnik iz Sela, težka telesna poškodba. 5. junija Jaka Vodnik, delavec iz Gabrškegore, goljufija; France Smolej, odpuščenisodni paznik in bivši orožniški vodja iz Kranjskegore in Jožefa Božič, posestnika hči, tatvina. 6. junija France Lajovec, užitkar v Reki, goljufija in tatvina. 8. junija Janez Gašperin, tovarniški delavec v Senožetih, težka telesna poškodba.

Učitelj pri izvrševanju poklica — uradnik. To je razsodilo nemško drž. sodišče. Neki učenec nadaljevalne šole se je uprl učitelju, ko je hotel učitelj rabiti silo, ker učenec ni hotel z lepo zapustiti klopi. Učenec je dobil radi tega pri sodišču 14 dni zopora, kar je obveljalo tudi pri državnem sodišču. Sodišče se je postavilo na stališče, da je učitelja pri izvrševanju njegovega poklica smatrati za uradnika.

Razne stvari.

Najnovejše od raznih strani.

Ustrelila se je na zagrebskem pokopališču mesarjeva žena Kristina Spelec. — Velik štrajk. Fabrikantje tekstilne branže v Filadelfiji so odklonili zahtevo delavcev, da bi teden imel 55 delavnih ur. Vsled tega se pričakuje, da v ponedeljek stopi v štrajk 100.000 mož. — Strašno hudodelstvo. Uradnik tovarne porcelana Olivo v Genevi je svojo mlado ženo umoril, razsekaj jo na štiri kose in kose v morje pometal. — Izpoved morilčeva. Postopač Julij Sonkal je pri Budimpešti na odgonu umrl. Pri njem so našli pismo, v katerem piše, da je l. 1893 nekega bogatega trgovca z živino umoril in

mu crosal 14.000 K. Ves ta denar mu je vzal brat ter pobegniti v Ameriko, kjer je bogat mož. V pismu je bil tudi natančen bratov naslov. — Afera Humbert pride začetkom avgusta pred pariške porotnike.

Vabilo na naročbo.

S 1. junijem se pričinja nova naročba, na katero uljudno vabimo p. n. občinstvo.

„SLOVENEČ“

velja za ljubljanske naročnike v upravnistvu:

Vse leto 26 kron. Četrta leta . 5 kron.
Pol leta 10 „ Jeden mesec 1 K 70 h

Za pošiljanje na dom je plačati 20 h na mesec.

Po pošti pošiljan velja:

Vse leto 26 kron. Četrta leta . 6 K 50 h
Pol leta 13 „ Jeden mesec 2 K 20 h

Plačuje se naprej.

Na naročila brez priložene naročnine se ne ozira.

Upravištvo „Slovenca“.

Telefonska in brzojavna poročila.

Celje, 28. maja. Po okolici se raznašajo vesti, da je shod za binkoštni ponedeljek prepovedan. To je laž. Shod se bo vršil. Pridite vsi v ponedeljek dne 1. junija in pokažite jedinstvo z brati Hrvati. Abzug Hedervary!

Celje, 28. maja. Shod definitivno dovoljen.

Dunaj, 28. maja. Češki klub je sklenil prizadevanja Slovencev za slovensko vseučilišče podpirati z vsemi močmi.

Dunaj, 28. maja. Manifest dalmatinskih poslancev izide danes.

Dunaj, 28. maja (C. B.) Carinski odsek je vsprejel postavko „stroji“ po vladnem predlogu in nato prekinil zborovanje do 3. junija.

Zagreb, 28. maja. Kmetje nimajo strahu pred naglo sodbo in pravijo, da kralj ne to pustil nobenega Hrvata na ljubo Mažarom obesiti. Povsod razobešajo cesarske zastave. Ako odstopi ban, bo po vsem Hrvatskem sijajna razsvetljava.

Zagreb, 28. maja. V duhovniških krogih vlada veliko razburjenje, ker so župnika Unganija in Tomljenovića radi zadnjih dogodkov uklenjena privredli v ječo.

Zagreb, 28. maja. Po vsej Hrvatski se pripravljajo velike demonstracije, ako ban do binkošti ne odstopi.

Zagreb, 28. maja. Ker je vojaška godba zopet priredila koncert, došlo je do demonstracij. Tudi od vseh javnih zabavišč se zahteva, da s svojimi prireditvami radi narodove žalosti prenehajo.

Trst, 28. maja. Radi demonstracij povodom opere „Ernani“ so prepovedane nadaljne predstave.

Lvov, 28. maja. Tu se vrši o Binkošti poljski narodni shod, ki ustanovi novo narodno organizacijo in poljski korespondenčni urad.

Petrograd, 28. maja. Tu sta aretirana gardna artilerijska častnika Gregorjev in Molostov. Prvi je dejal, da je dobil nalog umoriti Pobjedonosceva, a je to opustil, ko je videl njegovo starost, drugi pa je imel nalog umoriti nekega višjega upravnega odbornika.

Berolin, 28. maja. Avstrija je Nemčiji obljubila, da za slučaj, da Nemčija izvrši mobilizacijo, da Nemčiji 70.000 konj.

Umrli so:

21. maja. Lujiza Handl, inženirjeva žena, 52 let, Zaloška cesta 11. legar. — Ivan Hočvar, delavec, 20 let, Metelkove ulice 27, jetika.

22. maja. Fran Vračar, pleskar, 65 let, Gradišče 14 nadoba vsled pljučnega emphysema. — Fran Jerman, molar, 48 let, Poljanska cesta 5, pljučnica. — Fran Perme, delavčev sin, 8 mes., Rachitis Bronchitis.

24. maja. Neža Keber, ključavničarjeva žena, 62 let, jo je na Marijinem trgu zadel kap. — Luigi Sabugnak, krojač, 75 let, Zaloška cesta 11, Sarcoma pelvis. Iteus chron. Pneumonia.

25. maja. Fran Kania, posestnik, 78 let, Karunove ulice 10, Catarrh. intest. chron. Paralysis cord.

27. maja. Terezija Capuder, dekla, 59 let, Raddecka cesta 11, vsled raka na roki — Gregor Zamejcek, pek in posestnik, 60 let, Gradišče 12, Erysipelas.

V hiralnici:

24. maja. Ivan Razinger, gostič, 24 let, Idiostismus, Hydrops chron. — Friderik Štupica, marker, 28 let, Paranoia. Tubercul. pulm. chron.

V bolnišnici:

19. maja. Edvard Juvanc, strojarski pomočnik 48 let, jetika — Ivan Vidervol, kajtar, 47 let, Paranoia. Tubercul. pulm.

23. maja. Alš Medja, piskrovezec, 28 let, vode-nica. — Ursula Drinec, gostija, 77 let, Marasmus senilis, Paralysis cordis. — Peter Jamnik, gostič, 89 let, ostarelost.

35. maja. Fran Debelak, cerkvenik, 56 let, vode-nica.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306,2 m, srednji zračni tlak 746,0 mm

Dn	Čas opa-zovanja	Stanje baro-metra, v mm.	Tempe-ratura po Celsiusu	Vetrovi.	Nebo	Padačina v 24 urah v mm.
27. 5. z. oc.	7.35.4	755.4	13.2	s. svzh.	del. obl.	0.0
28. 5. jut.	7.36.0	736.0	11.1	sl. jvzh.	jasno	0.0
28. 5. pop.	7.34.2	734.2	23.5	sl. jvzh.	jasno	0.0

Srednja večerajšnja temperatura 15.4°, normale 15.5°.

Dunajska borza

dne 28. maja.

Skupni državni dolg v notah	100.50
Skupni državni dolg v srebru	100.34
Avstrijska zlata renta 4%	120.90
Avstrijska kronska renta 4%	100.85
Avstrijska inv. renta 3 1/2%	82.85
Ogrska zlata renta 4%	121.90
Ogrska kronska renta 4%	99.30
Ogrska inv. renta 3 1/2%	91. —
Avstro ogrske bančne delnice	16.44
Kreditne delnice	654.25
London vista	239.70
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. v	117.15
20 mark	23.43
20 frankov	19.08
Italijanski bankovci	95.20
C. kr. cekini	11.29

735 1-1

Potrli od najgloblje žalosti javljamo v svojem in v imenu vseh sorodnikov vsem prijateljem in znancem tužno vest, da je Bogu Vsemogočnemu v svoji nedoumni volji dopadlo našega iskrenoljubljenega soproga, oziroma očeta gospoda

Andrej Mejač-a,

hišnega posestnika in trgovca.

danes ob 10. uri jutraj po kratki mučni bolezn, previdenega s sv. zakramenti za umirajoč, v 72. letu svoje starosti, poklicati na oni boljši svet.

Pogreb dragerega ranjcega bode v petek, dne 29. maja t. l. ob 5. uri popoldne iz hiše žalosti. Krakovske ulice 5, na pokopališče k sv. Krištofu

Sv. zadušne maše darovale se bodo v Trnovski cerkvi v Ljubljani in Komendi pri Kamniku.

Predragega rajecega priporočamo v blagi spomin in pobožno molitev.

Ljubljana, dne 27. maja 1903.

Jerica Mejač roj. Studen, soproga. — Andrej Mejač, veleposestnik, trgovec in dež. poslanec v Komendi, Franci Mejač, sinova.

Zgaga

po redni rabi

rogaške kisle vode

z gine. 574 1-1

734 2-1

Izurjena prodajalka

v prodajalni z mešanim blagom, želi službo spremeniti; gre najraje na deželo.

Naslov pove upravištvo „Slovenca“.

Dolenjsko kletarsko društvo

v Novem Mestu

ima na prodaj fina, pristna, dolenjska bela in rudeča vina. 705 5-3

Oddaja jih v vsaki množini nad 56 litrov

Podobarskega

pomočnika

išče 726 2-2

Ivan Puc, podobar v Škofji Loki.

Proda se prostovoljno po nizki ceni

mlin s štirimi kamni in stope ter kameniti jez.

Zraven je dvoje stanovanj, hlev in majhen vrt. Vode ne primanjkuje nikdar, torej pri pravno tudi za kako tovarno. — Posestnik ima tudi pravico do občinske gmaine.

Več po: lastnica Marija Pobošar, Podkorenem št. 77, Posta Kranjska gora. (Gorenjsko). 732 3-1

Vabilo

na

redni občni zbor

kmetijske zadruga na Bledu,

registrov. zadruga z omejeno zavezo, kateri se bode vršil

dne 14. junija 1903 ob 5. uri pop. v Gradu v stari šoli.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobritev letnega računa za l. 1902.
4. Volitev nadzorstva.
5. Dopolnilna volitev načelstva.
6. Slučajnost.

730 1-1

Načelstvo.

Ker je bil na dan 24. maja sklicani občni zbor nesklepen, sklepal bo občni zbor dne 14. junija 1903 pri vsakem številu navzočih članov. Glej § 36 zadrugnih pravil.

V Škofji Loki se odda manjša trgovina z mešanim blagom

pod posebno ugodnimi pogoji. Trgovina je dobro obiskovana in vpeljana, v znano poštenu hiši števil. 41 na Glavnem trgu, kjer se ravno križa pot proti cerkvi. — Trgovina se želi le v poštene roke izročiti.

Več pove upravištvo „Slovenca“. 719 3-3

Med. Univ.

Dr. Konstantin vitez Foedransperg

dosedaj službujoč skozi štiri leta kot sekundarij na vs. h oddelkih deželne bolnišnice, oziroma kot asistent na porodniškem in na oddelku za ženske bolezni

ordinira

v Ljubljani, Sv. Jakoba trg št. 7, I. nadstr.

od 1/2. — 11. ure dopoldne in od 3. — 4. ure pop.

704 3-3

Učenec,

priden in pošten, 14 do 15 let star, so sprejme takoj. 747 4-2

Andrej Kregar,

mizarski mojster v St. Vidu nad Ljubljano poleg mizarske zadruga.

Čateške toplice

pri Brežicah dajo se koncem t. l. v najem.

Ponudbe sprejema do 1. oktobra t. l. podpisano oskrbnništvo, pri katerem se lahko poizvejo tudi vse podrobnosti.

Oskrbništvo Brežiške grajščine v Brežicah. 707 3-2

Preden drugej

olja kupite, poskusite prej s po vsem svetu znano znamko:

The Russian-American Oil-Company Ltd.

To društvo pošilja:

olja za parne cilindre ob prekurjenem paru kakor tudi

olja za stroje in olja za vretena.

Naša olja so izredno nizke cene, ceneja kakor vsak drug fabrikat, ter pripoznana najboljša sedanjega časa. Iz vse Evrope so na razpisno pohvalna pisma prve vrste. 315 12-15

Zastopnik v Ljubljani:

Mihael Kastner.

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za zube pri krebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako krebanje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarična delniška družba

„MERCUR“

I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni nasveti za dosego kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavnih. 134 201